

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

száz évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetemi tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefonszám 15.

Egy példány 10 fillér.

Telefonszám 15.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL FÜLEISZ. LAJOS

FŐMUNKATÁRS:

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetéseink szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árúaként. Nyílt-tér so a 1 K. A nyílt-tér és hirdetések díja előre fizetendő.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Évfordulón.

— 1894—1909. márc. 20. —

Irtá: Szentimrey Ferenc.

Tizenöt esztendeje épen. Szivszorongva tekintett minden magyart dél felé. Honnan máskor a tavaszi napsugár langy fuvalata melengette a rügyező életet, honnan éltető meleg fakadt, onnan most hideg, fekete szellők száguldtak elő, hogy gyászba borítsák egy országot, egy nemzetet minden fiának szívére.

Turinből lesték a híreket. A táviró mind aggasztóbb s aggasztóbb hírekkel remegtetett s mikor a szabadság dicső napjának évfordulója is elmúlt, a tavasz első napján itt hagyta magára árván a magyar nemzetet szerető édesapja, Kossuth Lajos.

Senki sem örült a tavasznak. A szíveket remegésbe hozó márciusi szellők fájó sebeket hoztak magukkal, a tavaszi verőfény egy mélységes gyászba öltözött nemzetre süthetett.

Nem volt magyar a világon, kit e nagy csapás porig ne sújtott volna. Szegény, gazdag, ifjú, öreg egyaránt megtörtén fogadta a hirt, hogy a nemzet atyja nincs többé, jóságos szelleme nem öröklik tovább szeretett hazája sorsa felett.

Ez volt a gyász. Nem csak külső megnyilatkozásában örökre feledhetetlen, hanem őszinteségében, a melylyel a szívekbe markolt. Mikor Turinből lassan, méltóságteljesen közeledett a nagy halottat szállító vonat, zarándokokkal vonultak az egyes állomáshelyekre s egész Magyarország ott volt a várakozók között. Mintha egy országot temettek volna. Mindenki sirt, mindenki zokogott. Gyászba borult a nemzet, hiszen szerető édesapját veszítette el. Emberek ilyen temetést még nem adott a történelem, mint a minöben a dicső, soha el nem feledhető magyart nemzete részesítette. Mintha minden magyar az ország szívébe összpontosult volna, hogy a legnagyobb magyar gyászpompáján résztvehessen. Ily imponzans tömeg, ily óriási részvevő még nem tisztelt meg egy halottat sem. A régi római triumphatorok diadalmeneteiben lehettek ily nagyszámmal a résztvevők, a modern kor történelme nem tud példát reá. Száz és száz-ezer ember haladt a gyászme-

net mögött megtörtén, könyezve. S ez adta meg azt a diszt, azt a fényes keretet, melyet semmi pénzben, kincsen megszerezni nem lehet.

A szeretet, mely a szívekben lakozik, ingyenes, de megszerzése ezerszerre nehezebb, mint minden földi kincsnek a világban. S a szeretet volt az, mely feledhetetlenné varázsolta ez-élt tizenöt esztendővel Kossuth Lajos temetését. Aki azt látta, az soha el nem muló emléket szerzett magának, annak módjában volt szemlélhetni, mint gyászolja a nemzet szeretett édesatyját, legnagyobb fiát, feledhetetlen gyermekét.

És ime csoda történt. A kit a hazai rögök eltemettek, akit a sirhant ölelő karjai magába zártak, miként a Megváltó kilépett sírjából. Feltámadt s újra él a nemzet kegyeletében. Nem halt meg az, kit minden gyermek szíve rajongó szeretettel imád. Örökké él az, ki nemzete szívébe temette emlékét.

S Kossuth Lajos emléke örökön örökké élni fog. Minél messzebb halad a történelem, annál fenségebben ragyog majd emlékezete. Az idő magával ragadja majd mindazt, mi benne emberi volt s a jövődönök csupán egy felisten tündöklő, ragyogó példaképe marad csupán.

Boldog az a nemzet, melynek ilyen emlékei vannak, boldogok vagyunk, hogy a sors magyarnak teremtette Kossuth Lajost!

POLITIKA.

Pereről-percre változik a helyzet képe, csupán az egységes, tömör 48-as függetlenségi párt hite, bizalma rendíthetetlen. Kossuth Ferenc bölcsessége, nyugodt, higgadt vezetése alatt, egy táborban vagyunk mindnyájan, akik a magyar haza önállóságáért küzdünk. S ennek így is kell lennie, mert ismét jöhet — és pedig nem sokára — alkalom, mikor minden igaz hazafi bizonyosságot tehet becsületes politikai gondolkodásáról. — A hét elejét a külügyi politika, vagyis a háborús hírek foglalták le. A hadkiegészítő kerületi parancsnokságához városunkba felsőbb rendelet érkezett és kedden egész késő estig kézbesítették a városi tanácstól a póttartalékosok behívót. Mára immár ezren felüli számban vonulnak be Székelyudvarhelyre a póttartalékosok. Minden jel tehát a készülő véres eseményekre mutat.

Városi takarékpénztár.

(—gh) Ezelőtt néhány nappal a „Székely-Udvarhely“-ben könnyen érthető célzást tettünk a nagykörösi takarékpénztár mult évi működéséről adott rövid tudósításunk kapcsán. Az akkor felvetett eszmét most tovább kívánjuk fűzni.

Ugyanis „A vármegye“ című lap-társunk, melynek Dr Horváth József orsz. képviselő, a vármegyei tisztviselők országos egyesületének igazgatója a szerkesztője, már behatóbban foglalkozik a nagyfonságú kérdés gyakorlati megoldásával. 100 koronás pályadíjat tűzött ki a következő kérdésre: „Többször szóvá tetetett már a sajtóban és szakkörökben, hogy kívánatos lenne a nagyobb helységeket községi takarékpénztárak felállítására kötelezni, amelyek hatósági felügyelet mellett a község képviselőtestülete vagy előjárósága vezetne. Kérdés: helyes eszme ez? és ha igen, miben jelentkeznek az eszme megvalósítása esetén az üdvös eredmény?“

Torontálmegyéből, egy 3165 lelket számláló német és szerb lakossággal bíró faluból irt a többek között választ Orsó Gáspár, Bégaszentgyörgy jegyzője.

Elmondja cikkelyében, hogy 25 év előtt Schiller Lipót akkori agilis jegyző alakította meg náluk az üdvös intézményt. A takarékpénztárt 20.000 korona kölcsönként alaptőkével létesítették. Időközben pedig a tiszta jövedelemből a kölcsönt már vissza is fizették.

Az alaptőkét 1906 óta 3000 koronával szaporítva, az ma 23.000 koronát tesz. 25 év alatt a tisztviselőnek és igazgatósági tagoknak fizetés és tiszteletdíj címén 66.463 K 85 fillért, községi közterhek könnyítésére 78.135 K 86 f és külön 2802 K 44 fillért költség, valamint 468 K 12 f iskola-adót is fizettek. Jótékony célokra 1100 K, állami adókra 45.025 K 29 f, betétek után kamatra 197.182 K 31 fillért fordítottak. 36.346 K 03 fillér követelést a tartalékalap terhére leírtak, a mely most 3989 K 29 fillér. A betétek összege az utolsó mérleg szerint 321.412 K 42 fillér.

A pénzügyi eredmény és anyagi előnyök mellett igen fontos, hogy a község kétezeröttszáz katasztrális hold földet vásárolt és felosztotta lakosai között megváltásra. Ez — a föld értékének emelkedése folytán — minimális számítás szerint is egymilliókétszázötvenezer korona vagyoni gyarapodást jelent. Mindez a községi takarékpénztár nélkül soha létre nem jött volna.

Hát az uzsoráskodás megszüntetése, minő áldás! A váltóhitel 6 százalékos kamattal mellett adja, sőt magának a községnek 40.000 koronát folyó számlán 4 százalékkal hitelez 25 évi visszafizetésre. A 6 százalékos kamatlábat pedig még a legszűkebb pénzügyi idején is megtartotta, mikor az osztrák-magyar bank hivatalos kamata hat százalékos volt.

E vázlatos adatokból is világosan kitűnik, hogy a városi takarékpénztár céltudatos működésével egyrészt gyarapítaná a város jövedelmét, másrészt megakasztaná utjában a már-már elnyeléssel fenyegető póttadóik ijesztő növekedését és idővel, kellő kitartó munkával felszabadíthatnók népünket e teher alól.

Csak nem szabad önzőknek lennünk. Felül kell emelkednie a város minden egyes képviselőjének a kicsinyes, kapzsi magán érdekek előtérbe tolásán. Szakítani kell a multtal, meg kell szüntetni azt a lehetetlen állapotot, hogy odaadjuk vármegyénk és városunk vagyonát azoknak a pénzintézeteknek, melyek kizárólag a részvényesek — a társadalom egy igen csekély kisebbségének — érdekeit szolgálják. Nem engedhetjük ezt tovább azért, hogy a nekünk fizetett 3 és fél, 4 és fél százalékos kamattal ellenében 12—16 százalékosra rugó „tisztas“ polgári haszonnal jutalmazzzák közérdekeket figyelmen kívül hagyó, uzsoráskodó tevékenységüket.

Ne engedjük ki kezeink közül a mindenható pénzt, ne dobjuk oda a hasznot bűnös könnyelműséggel egyeseknek, hanem létesítsünk mindnyájunk javára működő városi takarékpénztárt, vármegyei felügyelettel, a mely aztán egyedül a közérdekeknek szolgál.

Egyelőre ezeket kívántuk elmondani. Gondolkozzanak a felvetett eszmén azok, akiknek e város fejlődése, polgárságának teherviselő képessége szívéükön fekszik s akiknek hivatásuk és kötelességük is bátor léptekkel, meghunyászkodás nélkül a forumra kiállani és a köz javára dolgozni.

Mi az eszmét elaludni nem engedjük és annak megvalósítása mellett kitartunk, mert a város póttadóviselő polgárságának jelen helyzete siralmas. A városi takarékpénztár felállításával pedig — véleményünk szerint — a bajok egyrészt rövidesen segíthetünk.

A telepítés.

Irta: Dr Veresmarthy Miklós, orsz. képvis.

A képviselőház asztalára rég nem tettek le olyan fontos törvényjavaslatot, mint amilyen Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszternek a telepítésről és egyéb birtokpolitikai intézkedésekről szóló javaslata. Az európai művelt államok ugyan már rég megvalósították azokat az intézkedéseket, melyeket most a földmivvelésügyi miniszter nálunk is meg akar honosítani, de habár egy kissé elkésve is jött ez a javaslat, mégis a maga általánosságában melegen üdvözöljük azt, mert hivatva van eddigi birtokpolitikánknak egészen új, magyar nemzeti érdeket szolgáló irányt adni.

Ismeretes minden bajaink és szenvedéseink között az a nagy veszedelem, mely nemzetünket a középosztály elpusztításával érte; ismeretes, hogy ez a veszedelem fenyegeti már kiscsajdáinkat is és hogy a nagymérvű kivándorlás igazi oka eddigi birtokpolitikánk büne és következménye volt.

A földmivvelésügyi miniszter törvényjavaslata, ha egyszerre nem is orvosolja meg ezeket az égető sebeinket, de hivatva van legalább arra, hogy enyhületet adjon és jobb, boldogabb jövő elérésére reményt nyújtson. A törvényjavaslat 14 fejezetben tárgyalja azokat az intézkedéseket, amelyek a telepítésről s az ingatlan feldarabolásáról szólnak. Maga a javaslat mellé fűzött indoklással együtt vaskos kötet, melynek csak egyszeri átolvasása is időt igényel, de mindazonáltal elmondjuk arról véleményünket annyiban, amennyiben azt egy rövidke cikk keretében megtehetjük.

A telepítésről már az 1894. V. t.-c. is rendelkezik, de ez a törvény-cikk rendkívül szűk keretben mozog s legfőbb hibája az, hogy nem gondoskodik azokról az eszközökről, amelyekkel a telepek állandóságát és a telepítés sikerét biztosítani lehetne. A Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter javaslata éppen ezért nemcsak a telepítésről szól általában, hanem gondoskodik a közérdekű ingatlan feldarabolásának támogatásáról és megakadályozza a kizsákmányolást, üzérkedő szellem e téren való beavatkozását. Elősegíti a haszonbérleti alapon való telepítést és megveti alapját a járadéktelkek alakításának. Nálunk ez az utóbbi birtokpolitikai eljárás még teljesen ismeretlen és valódi értéke csak majd a gyakorlati életben fog kitűnni. Mind ezekből látszik, hogy a javaslat általános nagy nemzeti érdeket szolgál. Különös érdeme, hogy nemcsak gazdálkodó és munkástelep helyek, hanem ugynevezett középirtokos telephelyek létesítéséről is gondoskodik és pedig akképpen, hogy az 1800 kataszteri holdnál nagyobb telepen 1800 kataszteri holdanként 1—1 középirtokos telep helyett, 500 kataszteri holdast létesít abból a célból, hogy az ilyen telepesekből legalább részben visszaállítsa a régi középosztályt, melynek hivatása a közélet által kívánt vezetés és irányítása a kisebb telepeseknél. Nagy gondot fordít a törvényjavaslat a kivándorlottak visszatelepítésére és ebből a célból azoknak, kiket a honvágy hoz vissza hazánkba, különös előnyöket

is biztosít. A szociális bajokat is orvosolni akarja a javaslat azáltal, hogy a nagybirtokokat olyan haszonbérleti alapon akarja értékesíteni, mely alapon a nagybirtokok haszonélvezetében a kiscsajdák is részesülhetnek.

A javaslatnak azonban nagy előnyei mellett vannak hiányai is és mi most inkább ezekre akarunk rámutatni abból a célból, hogy a javaslat törvénynyé való emelésénél ezekre a hiányokra a figyelmet felhívjuk.

Nagy hátránya a javaslatnak és ez nemzeti szempontból igen fontos, hogy midőn kötött birtok, pl. hitbizomány felosztásáról, vagy helyesebben szólva betelepítéséről van szó, nem intézkedik arról, hogy ezeknek a kötött birtokoknak a tulajdonosai azért az összegért, amely a telepítés folytán hozzájuk befolyik, az állam által és pedig a földmivvelésügyi kormány által kijelölendő helyen ezért az összegért hasonló értékű, vagy terjedelmű birtokot vásároljanak. Mert ily módon lehetne megközelíteni azt az ideát, amit a törvény is kontemplál, hogy a kötött birtokok, hitbizományok stb. az erdősegekre koncentrálódjanak és ne foglalják el a buzatermő síkságokat.

Már Beksis Gusztáv ismeretes tanulmányában megemlékezett arról, hogyan lehetne a földművelésre alkalmas kötött birtokokat erdőbirtokokra áthelyezni és most itt lenne az alkalom ezt az eszmét sokkal szélesebb körben megvalósítani. A kötött birtokok ilyen értelemben való felhasználása kettős célt szolgál. Először termékeny, művelésre alkalmas földhöz juttatná a földéhes népet s egyszerre orvosolná a szociális bajokat, másfelől pedig éppen azokon a vidékeken, ahol tulnyomóan laknak idegen nemzetiségek, a most nagyobb részt magyar vidékeken szolgáló gazdasági tisztviselők által a magyar kulturának is megbízható munkásférfiakat telepíthetne le. Ezenkívül egy ilyen irányú intézkedés a telepítésre újabb és újabb forrásokat nyitna, megakadályozná azt, hogy a kötött birtokok jövődelme ismét leköttve lehessen a tulajdonos kezében.

Azt óhajtanók tehát, hogy a kötött birtok dacára annak, hogy megtartaná kötött jellegét, forgó birtokká váljon és a „holt kéz” meglevedenjenek.

A IV. fejezet 116. §-a arról szól, hogy „a földmivvelésügyi miniszter a korlátolt forgalmi ingatlanok közül a községi, városi, törvényhatósági, egyházi területi, köz- és magánalapítványi, hitbizományi ingatlanokon a tulajdonosnak kérelmére haszonbérleti alapon nyugvó telepítést engedélyezhet.”

Mi ezt a §-t nemzeti szempontból igen veszedelmesnek tartjuk, mert ugyanazt a célt, mit ez a javaslat elérni óhajt, megakadályozhatja a kötött birtoktulajdonosa, ha a telepítést éppen ezzel a céllal ellenkező okokból kérelmezi. Azt óhajtanók tehát, hogy a kötött birtokokat nemcsak a tulajdonos kérelmére, hanem minden esetben, mikor a kötött birtok tulajdonosának a nemzetellenes munkáját tapasztalja a kormány, jogosítva legyen elrendelni a telepítést. Ilyen eljárás mellett a nemzetiségi vidékeken magyar telepítvényeket lehetne létesíteni, míg most, e javaslat mellett arról kevésbé lehetne szó.

Ha tehát a földmivvelésügyi miniszter most elérkezettnek látja az időt arra, hogy egy nagy, mélyreható birtokpolitikának alapjait lerakja, ezeket az alapokat úgy kell megvetni, hogy azokon a magyar állameszme erős oszlopait feltétlenül fel lehessen építeni.

Nem szabad felednünk, hogy az a helyes birtokpolitika, mely feltétlenül, minden ízében a nemzeti érdekeket szolgálja. Látjuk ezt nemcsak a nagy nemzeteknél, hanem sajnos, látjuk itthon is, különösen Erdélyben, ahol az oláh pénzüzetek az utóbbi évtizedekben számtalan magyar birtokot vásároltak össze és az oláh nemzeti kultúra terjedésének ezek az összevásárolt birtokok vetették meg alapját, mert igaz mondás ez: „Akié a föld, azé az ország”.

Vizvezeték nélkül.

Tífuszjárvány Udvarheiyen.

(Saj. tud.) Az idegen, aki este vetődik először hozzánk, bizonyára azt fogja elsőnek megjegyezni, hogy ugyancsak bőséges mértékben jut ki a villanyfényből a székely anyavárosnak. Azt a luxust például kevés vidéki város enged meg magának, hogy alig néhány lépcsőnyire egymástól — a Kossuth-utcában és a mellett levő téren — két ivlámpa is szórja a fényt a járókelőkre. Villanyvilágítás, aszfalt, mi is kell még a nagyvárosi allűrök teljességéhez?

Ezt gondolhatják azok, akik egy-két napon át vendégei Udvarhelynek, a tapasztalat azonban — sajnos — éppen ellenkezőt beszél. Azt, hogy az elhibázott, rossz uton indult és azon is haladó városi politika éppen a legszükségesebbet vonta meg a közönségtől: a vizet.

Ma a helyzet az, hogy a közönség, amelynek ugyszólván egyetlen iható vizü kut sem áll rendelkezésére, vállalkozók kényének-kedvének van kiszolgáltatva az elkerülhetetlen háztartási cikk: az ivóvíz beszerzésénél. Hogy pedig milyen ez a gondoskodás, arra nézve egyik legutóbbi megjelent számunkból idézzük azt a levelet, amely a leggyakrabban használt ivóvíz, a Szejke ugyancsak kétes tisztaságú edényekben való forgalomba hozatalát panasolja el.

És nem kell hozzá nagy fantázia, hogy elmondhassuk a gyakran ismétlődő járványok, mind az ivóvíz körüli mizériákban lelik magyarázatukat. A szegényebb néposztályoknak nincs módjukban az sem, hogy Szejkét hozassanak s ezek akarva, nem akarva a miazmákkal, tisztátalansággal telített kutak vizére vannak rászorulva.

Megelőző számunkban jelentettük, hogy a kórházban egész sor tífuszos beteg fekszik. És hány lehet azoknak a tífuszos betegeknek a száma, a kikről nem tud a hatóság, nem tud a főorvos, csak az otthon fülledt levegőjü szobái beszélhetnének rólok. És a vederre járó kutak, amelyekre a harmadik szomszédságból is eljár az asszony, hogy a vízzel együtt bacillust is vigyen a házába.

Bizony szomorú dolgok ezek és szörnyen vádlok is. Arról tesznek tanúságot, hogy a város intéző emberei nincsenek tisztában azzal, hogy mi is kell elsősorban ennek a pótdával agyonsanyargatott város-

nak, mi az első: a ragyogás, a pompázó villanyfény-e, vagy jó, egészséges ivóvizet adó vízvezeték, színvonalon álló csatornázás. A feleletet bizonyára hiába várjuk a város vezetésében megnyilvánuló bünyösen lanyha és alamuszi irányzattól, a közönség azonban saját magának már valószínűleg megadta a választ.

Hadüzenet Székelymuzsnából.

Megunták a bizonytalanságot.

Az első székely önkéntes csapat.

(Saj. tud.) Egészen bizonyos, hogy a szerbiai háborus ügyeket Udvarhely megyében nem intézik el. Nem is ilyen szempontból bíráljuk Székelymuzsna község főbiráját és vele együtt ama nyolevan főből álló, minden áldozatra hajlandó vitéz csoportot, mely a székelyudvarhelyi hadkiegészítő parancsnoksághoz harca való készségeit éppen most, az alábbi iratban jelentette be.

Petőfi székely vitézeit látjuk benőnk, telve hazafias lelkesedéssel. Azokat a székelyeket, kiknek minden kis csöppe drága gyöngyöt ér. Áldja meg őket a magyarok Istene!...

Kinda Sándor bejelentése:

Tek. Hadkiegészítő Parancsnokság!

A hírlapokból s a déli határszélre vitt katonáinktól teljesen ismerjük a szerbiai bonyodalmat.

Rendkívül bosszantó, hogy oly kiméretlenül gyalázzák nemzetünket, hogy ellenünk fegyverkezni és harcban menni kívánkoznai mernek.

Megmagyarázhatlan a szerbek rakoncátlan viselkedése s ha ők folyton készülnek a háborura, a magyar nemzet fiai is készek velük szembe szállani.

A hónapok óta húzódo bizonytalanságot már meguntuk s ez indított minket arra, hogy mi is szervezedjünk és ha kell odamenjünk, ahol a régi magyar vitézségről ismét tanúságot kell tenni.

„Vagyonunkat, életünket a hazáért” jelszó alatt megalakítottunk egy századot az alábbi névsor szerint és kérjük a Tek. Hadkiegészítő Parancsnokságot, századunkat — melyre minden körülmények között számítani lehet — vegye előjegyzésbe és szükség esetén gondoskodjék hadi felszereléséről.

Mivel századunkban sokan vannak kiszolgált honvédek és önkéntes fiatalok, a „magyar vezényszó” alatt bármely percben utra, tette készen állunk.

Székelymuzsna, 1909. március hó 10-én. Hazafias tisztelettel: Kinda Sándor, közs. főbiró, az önkéntes század megalakítója, 62. gy. ezredbeli szakaszvezető.

Ruzsa László 62. gy. ezredbeli ezredtrombitás, Bartos Elek 62. gy. ezredbeli közvitéz, Dénes János 62. gy. ezredbeli közvitéz, Kocs Lajos 82. gy. ezredbeli szakaszvezető, Bán Mózes, Bartos Mihály, Kovács Ferenc 82. gy. ezredbeli tizedesek, Zoltáni D. Márton, Zoltáni Ferenc, Kovács B. György, Ifju Bán Ferenc, Kocs Dániel, Zoltáni Zsigmond, Zoltáni J. János, Gábor Lajos, Simó András 82. gy. ezredbeli közvitézek, Bán György id., Kis Márton, Mester Mihály, Márton István, Bán Sándor, Máté Márton, Kocs János, Bán József, Máté János, Asztalos Mihály, Árus Károly honvédek. Nagy Mihály jaeger.

Legszébb kivitelben, ugyanott

Kobrak-cipők

Ieszállított árban kaphatók.

DI NYVA W. NYVTV

NYVAVVWV

JÁNOS NYVÁNYV

Dénes zedese lováva jos Mi tók. B talos M Marton Önké Dénes Kereste János, Bálint János, Dénes vács J renc, K Kecské Mihály, nos if. Dénes Ferenc ván, K Dániel, Árus J

Trom Talp Rajt A h

Trom Legy A j Elő

Trom Ragy Rop Min

Trom Rob Meg Ker

Alig tót irt bucsu danom — no vezető nalisz elválá hogy gram magan tel hogy feié s leszek munk meg tól, ak a tá szives

A köszö „Szel keszt maga azon felme másf szive meg den alá volna Ez tapas bizto „Sze

Dénes György, Bán Lajos huszártisztezők, Zoltáni Mihály tüzér, saját lovával. Kovács Sándor hidász. Lajos Mihály és Bán Péter teherszállítók. Bán Albert, Bán Gergely, Asztalos Mihály, Kerestely Ferenc, Zoltáni Márton saját lovaikkal.

Önkéntesek: Kinda Dániel ifj., Dénes F. Sándor, Kakasi Ferenc, Kerestely Mihály, Nagy Dániel, Petre János, Bartos Dénes, Balázs Ferenc, Bálint Dániel, Kerestely Péter, Gábor János, Mester Lajos, Dénes Mózes, Dénes Mihály, Zoltáni György, Kovács József, Kocs Elek, Mester Ferenc, Kerestely Gergely, Kovács János, Kecskés Mihály, Kinda János, Dénes Mihály, Kerestely Márton, Gedő János ifj., Mester József, Petre István, Dénes Sándor, Máté József ifj., Kocs Ferenc, Mester Lajos ifj., Mester István, Kinda Lajos, Kis János, Dénes Dániel, Boja Dénes, Dodó Sándor, Árus János, Árus Károly, Árus Lajos.

Trombita szól . . .

(Induló.)

Trombita szól, a dob pereg
Talpra minden magyar gyerek!
Rajta, rajta, puskára mind,
A haza kér, a haza int!

Trombita szól, a dob pereg,
Legyen férfi minden gyerek!
A jelszó ez: Csak előre!
Előre a vérmezőre!

Trombita szól, a dob pereg
Ragyogjanak a fegyverek!
Ropogjon láng az arcokon,
Mint a Rákóczy harcokon!

Trombita szól, a dob pereg,
Rohanj, rohanj magyar sereg!
Meg se állj az ellenségig,
Kergesd pokolfenekéig!

József János.

HIREK.

Az olvasóhoz.

Alig két hónapja, hogy beköszöntött irtam ezen a helyen és most a bucsu szavait kell ugyanitt elmondanom. Nem szívesen teszem, mert — noha rövid ideig voltam szellemi vezetője e lapnak — becsületes zsurralisztikai munkát szakít meg az elválás. Nem az én dolgom elbírálni, hogy megfelelt-e annak a programnak, amelyet két hónap előtt magam elé szabtam, bizonyos, hogy én teljes igyekezettel azon voltam, hogy megfelelek. Hogy most másfele szólít a kötelesség, más körben leszek továbbra is a vidéki sajtó munkása, a bucsu szavaival válok meg e lap közönségétől s mindazoktól, akik támogattak munkámban. Erre a támogatásra mindig büszkén és szívesen fogok visszaemlékezni.

Szász Endre.

A fennebb elmondottak után beköszöntőt kellene mondjak, mert a „Székely-Udvarhely“ felelős szerkesztői tisztét mai naptól kezdve magam fogom betölteni. Ugy hiszem azonban, hogy a beköszöntő alól felmentve érezhetem magamat, mivel másfél évtized óta e lap egészen szívemhez nőtt. Azóta alig jelent meg száma, melynek tartalmát, minden egyes betűjét — mielőtt az sajtó alá került — át nem vizsgáltam volna.

Ez a — néha bizony sok keserves tapasztalattal is átítatott — mult biztosítja a jövőt. Biztosítja, hogy a „Székely-Udvarhely“, mint a vár-

megyei 48-as függetlenségi Kossuth-párt zászlótartó harcosa, dicsőséges multjához hiven jövőre is a székelység hazafias ügyét, nemes törekvéseit teljes erővel, rendületlen hittel, bizalommal és kitartással szolgálja.

Ebben a hazafias munkában, önzetlen tevékenységben számítunk az arra hivatottak támogatására s így együttes erővel, hisszük, hogy kitűzött célunkat elérhetjük. Teljes tisztelettel:

Betegh Pál.

Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a Rózsa-utcai közlekedés a Varga-patakban, a kert mellett igazán rózsás;

mondják, hogy a legutóbbi tanács-határozat szerint, a villamos lámpákat — éjfél előtt nem szabad felgyújtani;

mondják, hogy a városi takarékpénztár eszméjét az összes bankok és részvényesek helyesséni fogják;

mondják, hogy azoknál, kik hangoztatják, a *mutyistaság* teljeseen ismeretlen fogalom;

mondják, hogy vármegyénkben kaució nélkül egyetlen hitel sem politizál;

mondják, hogy a szabad sajtó ünnepe, minden hátralekös utóítető előfizetésre határozta el magát;

mondják, hogy heti és országos vásárkor nálunk a zsemlyék tulságos nagyok;

mondják, hogy háborus időben az ország gazdagodik és a zuppások szegényednek.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Kiss Károly okleveles tanítót a vargyasi állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— **Március 15-ikét** városunk és vármegyénk közönsége, valamint az összes tanintézetek ifjusága hazafias lelkesedéssel ünnepelték meg. Mindenütt nagy közönség vett részt az ünnepélyeken. Városunk lobogódszít öltött a hatvan éves forduló reggelén. A polgárság ünnepségén Solyomossy Endre Kossuth képviselő üdvözlő táviratát, valamint a műsor minden egyes pontját lelkes éljenzéssel fogadták.

— **Miniszterek Bécsben.** A király elnöklesevel kedden közös minisztertanács volt, a melyen a magyar miniszterelnökön kívül Darányi miniszter és Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter képviselőben Sztrenyi József államtitkár vettek részt.

— **Méhész-egyleti alakulógyűlés.** Az udvarhelyi járás méhészeti érdekeinek felkarolása céljából megindított mozgalom a folyó hó 21-én megtartandó méhész egyesületi alakuló gyűléssel a megvalósulás stádiumába lépett. Örömmel üdvözljük azon lelkes méhészeket, kik a nemzetgazdaságra nézve annyira fontos méhészeti elfeledett, elhanyagolt ügyét újra fellendíteni óhajtják s az intenzív munkásság által ismét vezető szerepre hívják úgy az udvarhelyi, mint az egész megyei, sőt erdélyrészi méhészeket. Régen, nagyon régen az erdélyi méhészeti vezető szerepet vitt széles ez országban.

Az okszerűködés, de főképpen a belterjes gazdálkodás felkarolása, teljesen letörte virágzó méhészetiünket s mai nap csak itt-ott akad néhány szemrevaló méhtelep s annak is gazdája a méhlegelő hiánya miatt kedvetlenséggel van tele. Nem fizet a méhészeti ügy, mint ezeltől a régi időben, midőn gazdag emberek let-

tek kizárólag a méhészeti adta jövedelemből. Pedig azt tapasztaljuk, hogy a méhészeti ismeretek az újabb időben rohamosan haladtak előre. Egész méhészeti irodalom támadt, a mely szórva-szórja a méhészeti eszméjét. Nincs állat, melyről annyi tudományos dolgokat sorolhatnának fel, mint éppen az a himenoptera, melynek megvédése, fejlesztése és megkedvelése céljából gyűl össze vasárnap azon 40—50 méhész, kik a szövetkezés, egyesülés által reménylik ügyük jobbra fordultát az annyi szép elmélet terjesztése helyett, a járás méhlegelőjének javítását, megteremtését. Mert nem elég nekünk a sok szép tudományos elmélet. Nyakig vagyunk vele. Szükségünk van a méhlegelő megteremtésére, szükségünk van a város és járás méhészeti hozamának kikutatására, hogy ezen alapon már meglévő ismereteinkkel fel tudjuk lendíteni szegényes méhészeti viszonyainkat. Propagandát kell teremtenünk a székely havasi vadvirágokból gyűjtött gyógyméznek is. Ki kell ragadnunk azt a tömerdek hamisító kezéből, kik tönkretették a székely méz becsületét, annak a méznek, mely minőségére úgy, mint cukor tartalmára az egész országban a legjobb. Közre kell működünk s meg kell győznünk s a sok tekintetben helytelen utakon járó társadalmunkat arról, hogy egészségünkre s különösen gyermekeink higiénijára mily káros a cukor használata s ezzel szemben mily áldásos hatással van a méz állandó adagokban való használata vértisztító erejében is. Nagyobb teret kell tehát kiküzdjünk a méznek a háztartások keretében. Segítségére kell menjünk a gazdasági népiskolák tanulóinak oktatásában az által, hogy ezek mellett a járásban kisebb jellegű méhészeti rendeztesseken be. Sok nagy célok állanak a megalakuló méhészársaság előtt, melyeknek megvalósítására szívesen nyújtunk segédkezet s hivunk fel minden az ügy iránt lelkesedő méhész egyént s a méhészeti iránt érdeklődő igaz barátot. A vasárnapi alakuló gyűlésen — mint biztos forrásból értesülünk — Nagy János kerületi és Boconádi Szabó Imre kirendeltségi szaktanárok is városunkba érkeznek.

— **Együtt ünnepeltek.** Meghatóan szép ünnepély keretében ülte meg március 15-ikét Fiafalva községben a lakosság. Az ünnepély a ref. és unit. egyházközség közös templomában folyt le. Az ünnepi ima után Kozma Miklós áll. isk. ig.-tanító tartott igen tartalmas ünnepi beszédet, majd a tanuló ifjuság énekelt több hazafias éneket és szavalt verseket, melyek után „Tebenned biztunk“ egyházi ének hangjai között megilletődve távozott a közönség, teljes elismerést fejezve ki Kozma Miklós és György Károly derék tanítóknak, a kik különben is mindent elkövetnek népük ügyeinek elővitale, haladása érdekében.

— **Háboru.** Kedden, mikor nálunk is szétvitték a katonai behívókat, a hadügyminiszter az összes délvidéki hadtestek mozgósítását elrendelte.

— **Uj egylet.** A székelyföldi pénzügyi tisztviselők egyesületét vasárnap d. e. 11 órakor alakítják meg Maros-Vásárhelyt, a város új székháza dísztermében.

— **Szaktanfolyamok Székelyudvarhelyi.** Az intéző körök és Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter jóvoltából, a szaktanfolyamok egész sorozata van napirenden. Nem régen fejezték be a szabók, most van folyamatban és e hét végén ér véget a csizmadiák szabászati tanfolyama. A kereskedő ifjak és a kereskedelmi női alkalmazottak könyvelési tanfolyama is szép sikerrel foly, míg a különböző szakok és így a városi cipészek, valamint a vármegyei kö-

faragók tanfolyama szintén előkészítés alatt áll. Bizony ezek mind közszükséglet pótló és messze kiható fontosságú tevékenységek s arra vallanak, hogy Solyomossy Endre orsz. képviselőnk nemcsak ide haza volt, de a fővárosban is iparosaink ügybuzgó apostola.

— **Országos vásárunk** ezuttal igen silányul sikerült. A segesvári vásáron a vevők szükségletüket kielégítvén, nálunk csak kevés pótlásra szoritkoztak. Az állatok ára olcsóbb, mint az őszkor volt. Felhajtás és a kínálat igen nagy lévén, az árak mélyen alászállottak. A lófelhajtás pedig nagyon gyenge, s az árak mégis nyomottak voltak. — A kirakó-vásárról sem mondhatunk jobbat. A háborus hírek igen megakasztották a vételkedvet.

— **Távozó kereskedő.** Haab Márton közkezdveltségben álló kereskedő városunkból eltávozván, a következő sorok közlésére kért fel bennünket: Állásomnak váratlan gyors elfoglalása miatt ezuton vagyok bátor nagyra-becsült vevőimtől, barátaimtól és ösmerőseimtől elbucsuzni. Kérem a cégbe helyezett bizalmat továbbra is főtartani sziveskedjenek. Maradok őszinte és baráti tisztelettel: Haab Márton.

— **Basznos tudnivalók.** Kereskedők és iparosok alig iorgathatnak hasznosabb könyvet, mint a m. kir. Kereskedelmi Muzeumról kiadott tájékoztató, melyet az érdeklődőknek ingyen küld meg a nevezett intézet (Budapest, V. Akadémia-utca 3. sz.) Különben az intézet minden szolgálata díjmentes, sőt egyes tanulmányokat, jelentéseket és szakmunkákat is a készlethez képest részben díjtalanul bocsát az érdeklődők rendelkezésére. Az említett Tájékoztatót Dr Kovács Gyula igazgató szerkesztette. Felőleli és könnyen érthető módon ismerteti abban a nagyszabású állami intézmény összes szolgálati ténykedéseit. Valóságos élvezetet nyújtó évi jelentés, mely beszámol a teljesített számtalan szolgálatakról, másfelől pedig felhívás, buzdítás mindazokhoz, akik valamely irányban igénybe vehetik e hasznos intézet segítségét, e füzetke megérdemli, hogy a legszelesebb körben forogjon és minden érdekelt kereskedő és iparos tanulmányozza s az intézet világra szóló hatáskörét a maga javára lehetőleg igénybe vegye. Ha kivitelre képes gyártmányai nincsenek, még akkor is sokat tanulhat belőle.

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT féle Emulsio után is és ez a megkönnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Ép ily szembeötölő a javulás az általános eszszéget illetőleg.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT féle módszer vésjegyét a — halászi — kérjük figyelmebe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f

Kapható minden gyógytárban.

Étvágy és álom

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni.

